

De PTT-toren aan

Chris Leenders

In de toren van Studio Irene stond een dubbele zend- en ontvanginginstallatie die contact onderhield met de zender in IJsselstein (het latere Lopik). Echter bij slecht en regenachtig weer kwam het signaal daar slecht binnen. Dat kwam omdat het signaal zogenaamd „plat sloeg“ tegen de ietwat heuvelachtige Hoorneboegse heide bij Hilversum. Dus als men het signaal slecht binnen kreeg in Lopik, werd het signaal ook slecht gedistribueerd naar de andere zenders in Nederland. Daarom moest de toren van Studio Irene met nog eens 10 meter worden verhoogd, namelijk tot een totale hoogte van 30 meter. Dat vond de Gemeente Bussum niet goed, men was bang dat het oude fundament van de toren het zou begeven. Er was echter wel haast bij want de kwaliteit van het televisiesignaal ging zienderogen achteruit.

Men kon kiezen uit vijf noodoplossingen: 1. een toren op het Vitusgebouw, 2. de toren van de Vredekerk, 3. een toren op de fabriek van Bendsdorp, 4. de toren van de St. Vituskerk en 5. een nieuwe toren op het terrein van de gemeente aan de Kerkstraat hoek Nieuwstraat, verhuurd aan de P.E.N. Aan de eerste vier oplossingen bleken grote technische en andere bezwaren te zijn verbonden. De vijfde noodoplossing (een toren, op te trekken uit een ijzeren constructiewerk met gemakkelijk los te koppelen verbindingen, met er boven op een cabine) was snel uitvoerbaar. De gemeente Bussum verzette zich niet tegen deze oplossing.

Eindelijk was het in april 1955 zover dat men met de bouw van de toren kon beginnen. Het terrein waar de toren kwam te staan was eigendom van de gemeente Bussum, die het verhuurd had aan de Provinciale Electriciteitsmaatschappij Noord-Holland. Na veel gesteggel bleek de P.E.N. bereid om voor vijftig gulden per jaar tijdelijk een stukje van de grond en een toegangspad door te verhuren aan de PTT. Met het beding dat de toren uiterlijk 1 juli 1961 weer zou zijn gedemonteerd en van het terrein zou zijn verwijderd. En dat het terrein door en voor rekening van het Staatsbedrijf der PTT in zijn oorspronkelijke toestand zal worden teruggebracht.

Op 28 april 1955 begon de bouw van de toren. De toren werd dus 30 meter hoog en bestond uit een soort steigerwerk gemaakt uit ruim 7 kilometer staalbuis. Voordat men in de cabine boven was moest men 154 treden beklimmen in weer en wind. Meestal bestond de bezetting uit twee beambten van de PTT. De cabine had twee nieuwe straalzenders en twee ontvangers met een nieuw fijner raster, die rechtstreeks in verbinding stonden met Lopik. Tevens had men directe retour telefoonlijnen met Lopik zodat men meteen kon reageren en corrigeren als het tv-signaal slechter werd. Ook de Eurovisie uitzendingen kwamen nu beter tot hun recht. De toren had de officiële naam “PTT Video-Schakelcentrum”, maar in Bussum werd de toren “De puist van Bussum” genoemd.

In november 1955 werd de toren gelijk met de herbouwde Studio Irene (na de brand in april) en Studio Vitus officieel in dienst gesteld. Dat in gebruik nemen van de toren gaf nogal wat problemen omdat men had bedacht de ondergrondse kabel via een perceel aan de Kapelstraat door te trekken naar Studio Vitus, waar immers de HCK (Hoofdcontrolekamer) zou komen. Maar de eigenaar van het perceel gaf geen toestemming, dus moest de kabel helemaal via de Nieuwstraat richting Laarderweg en vervolgens via de Vitusstraat naar de Vitus-studio gebracht worden. Vandaar was via een bestaande ondergrondse kabel verbinding met Studio Irene.

Toen eind jaren vijftig duidelijk was dat alle televisieactiviteiten zich in Hilversum gingen concentreren moest er een televisietoren in Hilversum komen. Dat werd eerst een voorlopige toren aan de Insulindelaan. Deze was begin 1960 klaar. Tevens moesten er nu televisie kabelverbindingen komen tussen die toren in Hilversum en de drie studio's te Bussum, Studio Eltheto was er immers ook bijgekomen. Het werden diverse coaxiale kabels die elk zesaderig waren, zeer modern voor die tijd. De kabels waren kilometers lang en ze kostten veertig gulden de meter. In de kabels werd af en toe vloeibare stikstof gespoten, om het signaal sterk te houden en ook om vocht buiten de kabels te

de Nieuwstraat

houden. De kabelverbindingen liepen via de Insulindelaan naar de Bussummergrindweg richting Bussum, en gingen vervolgens ter hoogte van de watertoren onder de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort door. Vervolgens kwamen de kabels via de Lange Heul uit op de Laarderweg en gingen richting centrum. Ter hoogte van de Vitusstraat gingen er diverse kabels naar de Vitusstudio, en vervolgens naar Studio Irene. En de andere kabels gingen rechtstreeks naar Studio Eltheto. Over de laatste vierhonderd meter naar Eltheto hing een grote samengestelde kabel acht meter boven de grond, omdat de heer Van Oeveren te veel geld vroeg om de kabel in zijn grond te laten begraven!

De Bussumse toren van de PTT werd uiteindelijk in augustus 1960 gesloopt. Dat was soms levensgevaarlijk: vele malen vielen er tijdens de sloop met donderend geweld stalen staven op het wegdek van de Nieuwstraat. Wonder boven wonder werd niemand gewond. En na de sloop werd het gezicht van Bussum ter plekke weer "esthetisch". De puist van Bussum was weg !,

Links: de PTT-toren in aanbouw
(1955)

Rechts: zicht op de PTT-toren
vanuit de Veldheimerlaan

